

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania T. sp. z o.o. w B.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy
z udziałem J. K., M. K., M. B., P. D., M. M., J. T., M. T., R. W., D. B., P. G., S. N.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 19
października 2022 r.,
na skutek skargi kasacyjnej organu rentowego od postanowienia Sądu
Apelacyjnego we Wrocławiu
z dnia 17 marca 2021 r., sygn. akt III AUa 1931/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się
kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu postanowieniem z dnia 17 marca 2021 r., wydanym na skutek apelacji wniesionej przez odwołującą się T. Sp. z o.o. w B. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Jeleniej Górze z dnia 25 sierpnia 2017 r., oddalającego odwołania od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Legnicy z dnia: 18 marca 2015 r., 19 marca 2015 r. i 20 marca 2015 r., w których organ rentowy stwierdził, że zainteresowani: M. T., J. T., J. K., P. D., R. W., M. K.,

P. G., S. N., M. B., M. M. i D. B. nie podlegają polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego z tytułu zatrudnienia u odwołującej się w okresach wskazanych w decyzjach oraz unieważnił zaświadczenia A1 wydane w stosunku do wymienionych osób, uchylił ten wyrok i umorzył postępowanie w sprawie oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Legnicy wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 17 marca 2021 r., zaskarżając to postanowienie w całości i zarzucając mu naruszenie prawa procesowego, które mogło mieć istotny wpływ na wynik postępowania, to jest: a) art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 3 k.p.c.; b) art. 477¹³ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia, podnosząc między innymi, że art. 477¹³ § 1 k.p.c. ma jednoznaczne brzmienie, z którego wynika, że pozwala on na umorzenie postępowania sądowego wyłącznie w przypadku zmiany lub uchylenia zaskarżonej decyzji. Tymczasem wydane w sprawie zaświadczenia A1 w żaden sposób nie wzruszały prawomocnych decyzji organu rentowego, bowiem miały wobec nich charakter następczy. Zaskarżone decyzje nie zostały zmienione ani uchylone w żadnym zakresie, co wykluczało zastosowanie przywołanego przepisu. Potwierdza to orzecznictwo Sądu Najwyższego, zgodnie z którym nie może być umorzone postępowanie sądowe z pozostawieniem (w obrocie prawnym) negatywnej dla ubezpieczonego decyzji, od której wniósł on odwołanie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 2011 r., III UK 196/10 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2018 r., I UZ 40/18). Ponadto - zgodnie z wyrokami Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 2012 r., II UK 333/11 i z dnia 18 października 2017 r., I UK 180/17, decyzja, o której stanowi art. 477¹³ k.p.c., to decyzja, z której wynika, że rozstrzyga o przedmiocie wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania. Wydane zaświadczenia A1 nie uwzględniały natomiast w całości lub części żądania w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c., ponieważ zaświadczenia te nie rozstrzygały o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszych decyzji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go

zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Skarżący nie podważa bowiem zasadności umorzenia przez Sąd Apelacyjny postępowania w sprawie, o czym świadczy powołanie w podstawach zaskarżenia art. 355 § 1 k.p.c. w związku z art. 386 § 3 k.p.c. jako naruszonych przez ich niezastosowanie. Trudno zatem przyjąć, że nawet w ocenie samego skarżącego doszło do wydania oczywiście nieprawidłowego (wadliwego) orzeczenia. Ponadto należy stwierdzić, że co do zasady, decyzja uwzględniająca w całości lub w części żądanie stron w rozumieniu art. 477¹³ k.p.c. to nie tylko decyzja zmieniająca, lecz każda forma decyzji, byleby wynikało z niej w sposób jednoznaczny, że rozstrzyga o materialnoprawnym stosunku, będącym przedmiotem wcześniejszej decyzji i to zgodnie z żądaniem odwołania (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 5 maja 2000 r., II UKN 191/00, OSNAPiUS 2002 nr 4, poz. 96 oraz z dnia 16 lipca 1998 r., II UKN 138/98, OSNAPiUS 1999 nr 13, poz. 440). W okolicznościach faktycznych sprawy, w której została wniesiona skarga kasacyjna, polski organ rentowy oraz belgijska instytucja ubezpieczeniowa zajęły zaś stanowisko zgodne z wnioskiem odwołującej się spółki T., skutkiem czego było objęcie pracowników tej spółki (zainteresowanych) ustawodawstwem polskim w zakresie zabezpieczenia społecznego w spornych okresach, bowiem organ rentowy wydał zaświadczenia na formularzu A1 dla pracowników odwołującej się zgodnie z jej wnioskiem.

Niezależnie od powyższej argumentacji Sąd Najwyższy zauważa też, że skarżący opiera swoją skargę kasacyjną wyłącznie na zarzutach sformułowanych w ramach procesowej podstawy zaskarżenia. Tymczasem w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że skarga kasacyjna, która nie stawia zarzutów naruszenia prawa materialnego (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), pomija, że zarzuty podstawy procesowej w postępowaniu kasacyjnym mają znaczenie tylko wówczas, gdy uchybienie przepisom postępowania mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a zatem na zastosowanie prawa materialnego (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678 i z dnia 9 lipca 2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811). Dlatego w sytuacji, gdy skarga kasacyjna nie zarzuca obrazy jakiegokolwiek przepisu prawa materialnego stanowiącego podstawę wyrokowania sądu odwoławczego, nie jest możliwa ocena, czy naruszenie przepisów postępowania wymienionych przez w podstawie zaskarżenia mogło mieć - rzeczywiście - istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 czerwca 2019 r., III PK 73/18, LEX nr 2686083; z dnia 10 kwietnia 2018 r., I UK 67/17, LEX nr 2490071). Skarżący musi więc wykazać, że następstwa wytkniętej w skardze wadliwości postępowania i orzekania były tego rodzaju (bądź skali), że kształtowały lub współkształtowały treść kwestionowanego w sprawie orzeczenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 lutego 1997 r., I CKN 57/96, OSNC 1997 nr 6-7, poz. 82; z dnia 24 października 2006 r., II PK 38/06, LEX nr 950620 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 17 marca 2006 r., I CSK 63/05, LEX nr 179971; z dnia 5 grudnia 2007 r., II PK 103/07, LEX nr 863973; z dnia 16 czerwca 2011 r., III UK 213/10, LEX nr 950436). Nie chodzi przy tym o czysto teoretyczną możliwość takiego wpływu, lecz o wykazanie, że w okolicznościach danej sprawy wpływ ten był (mógł być) realny, a można to stwierdzić dopiero wówczas, gdy w skardze zostanie podniesiony adekwatny w konkretnych okolicznościach faktycznych zarzut obrazy prawa materialnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 23 stycznia 2014 r., I PK 208/13; LEX nr 16460590; z dnia 19 maja 2015 r., II PK 273/14, LEX nr 2008656 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 9 lipca

2014 r., I PK 316/13, LEX nr 1511811; z dnia 2 lipca 2009 r., I UK 37/09, LEX nr 529678).

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba merytorycznego rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., a w odniesieniu do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz § 9 ust. 2 w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, orzekł jak w sentencji postanowienia.

[as]